

YAPISAL REFORMLARI HAYATA GEÇİRİP, 2021'İ YENİ BİR BAŞLANGICA ÇEVİRELİM

Tüm dünyayı etkisi altına alan koronavirüs salgını sebebiyle belirsizliğin üst seviyelere ulaştığı zor bir sene yaşadık. Salgın hem toplumsal hem de iktisadi hayatı derinden etkiledi. Küresel ekonomide yakın tarihin en ciddi şoku yaşandı. Üretim, tüketim ve ticaret aynı anda düştü. Ekonomisi kırılğan bir yapıya sahip olan Türkiye için de cari açıktan yüksek borçlanma ihtiyacına birçok risk unsuru var. Bunu sona erdirmek için 2021'i yeni bir başlangıca çevirmeliyiz.

Dünya ekonomisinin 2020'de yüzde 4'ün üzerinde daralması bekleniyor. Bu oran 2009 küresel krizinden bu yana dünya ekonomisindeki en derin daralma olarak kayda geçiyor. Önümüzdeki dönemde salgının seyri, özellikle hizmet sektörlerinin nasıl toparlanacağı ve tedarik zincirlerindeki bozulmanın giderilmesi küresel ekonomideki temel risk kaynakları arasında gösteriliyor. Tüm bunlar ekonomide kırılğanlığı artırıyor, risk alma ve yatırım yapma iştahını azaltıyor. 2012 ile beliren ve kısa ve orta vadede küresel ekonominin seyrini belirleyecek risk unsurları Türkiye için de geçerliliğini koruyor. Bu unsurlardan sıyrılıp, küresel ekonomiden daha fazla pay almak istiyorsak bir an evvel yapısal reformları hayata geçirerek, 2021'i yeni bir başlangıca çevirebiliriz.

Pandemi sonrasına odaklanmalıyız

Ekonomideki hasarların tamiri elbette vakit alacaktır. Farklı bir ifadeyle eski güçlü tempoya birden dönebilmek bir anda gerçekleşmeyecek. Ama bu yönde atılacak ciddi ve kararlı adımlar ileriye dönük ümitleri artıracaktır. Son dönemde bu yönde verilen mesajları kararlı duruş açısından önemli görüyor ve 2021'in, 2020'ye kıyasla daha fazla umut vadettiğine inanıyoruz. Yeni bir rotaya girilmek istenmektedir. İş âlemi de önünü görmek, hesap yapabilmek ister. Kural hâkimiyeti ve hukuk güvenliği arar. Türkiye'nin bu rota düzeltmesini gerçekleştirerek pandemi sonrası döneminin dinamiklerine odaklanması gerekmektedir.

M. Rifat HİSARCIKLIOĞLU

TOBB Başkanı

Avrupa Ticaret ve Sanayi Odaları Birliği

(Eurochambres) Başkan Yardımcısı

İslam Ticaret, Sanayi ve Tarım Odası (ICCIA) Başkan Yardımcısı ve

Asya Pasifik Ticaret ve Sanayi Odaları Konfederasyonu (CACCI) Başkan Yardımcısı

baskanlik@tobb.org.tr

[f](https://www.facebook.com/Rhisarciklioglu) [i](https://www.instagram.com/Rhisarciklioglu) /@Rhisarciklioglu

Esasında tüm bunları yapabildiğimizi geçmişte gösterdik. 2001 krizi ertesi sorunları doğru tespit edip doğru yapısal reformları devreye sokunca, kişi başına geliri 3 bin doların altında orta seviye bir ekonomiden kişi başına geliri 10 bin doları geçen üst orta seviye bir ekonomiye dönüştük. Şimdi yine önemli bir noktadayız. Uzun süredir ertelediklerimizi yapmak, almadığımız kararları almak zorundayız. Çok işimiz var. Ama dün yapabildiysek bugün de yapabiliriz. Güven sağlanır ve geleceğe ilişkin belirsizlikler azalırsa, enflasyon ve faiz düşer, yatırımlar ve istihdam artar, ekonomi büyür.

E-ticaretin potansiyeli değerlendirilmeli

Ekonomi yönetimi reformlara odaklanmalı. Hem salgın sonrası döneme hazır olmamızı sağlayacak hem de yatırımcılara güven verecek bir program tasarlamalı. Nüfus yapımız, üretim kapasitemiz, merkezi konumumuz ile büyüme potansiyeli en yüksek gelişmekte olan ülkelerden biriyiz. Geleceğe dair önemli bir konu da salgınla birlikte dijitalleşmenin hızındaki artıştır. Kapalı olduğu dönemde işletmeler müşterilerine dijital kanallardan hizmet götürdüler. ABD, Çin ve İngiltere’de toplam ticaret içinde e-ticaretin payı %30'lara yaklaştı. Türkiye’de de toplam ticaret içinde e-ticaretin payı yüzde 17’yi geçti.

E-ticaretin önemi salgın sonrasında azalmayacak aksine artmaya devam edecek. Dijital teknolojileri doğru kullanan şirketler müşteri sayılarıyla birlikte iş süreçlerindeki verimliliklerini de artırıyorlar. Dijitalleşmenin sunduğu fırsattan her ölçekten, ilden, sektörden şirketin faydalanmasını sağlamamız gerekiyor. Bunun için de uygun mevzuat çerçevesi ve fiziki altyapıyı inşa etmemiz son derece önemli. Mevcut konjonktürü iyi değerlendirebilirsek 2000’ler-

de olduğu gibi yoğun bir küresel yatırım girişi yaşayabiliriz. Son aylarda bunun işaretleri de belirmeye başladı. Ancak, yine de dikkatli olmalıyız. Faiz geliri elde etmek için kısa vadeli hareket eden fonlardan ziyade uzun vadeli bir perspektifle yatırım yapanları çekmemiz son derece önemli. Bunun için de yapısal reformları gecikmeden hayata geçirmemiz gerekiyor.

Makroekonomi, fiyat ve finansta istikrar şart

Ekonomide güven ve büyüme üç sacayağının mevcut olmasına bağlı. Fiyat istikrarı, finansal istikrar ve makroekonomik istikrar. Bunlar olursa tempolu büyüme sürecini yeniden yakalayabiliriz. Yatırımların, üretimin ve istihdamın artmasında ön koşul, istikrardır, güvendir ve geleceğe dair belirsizliklerin azalmasıdır. Bunun yolu da fiyat istikrarıdır. Enflasyon mutlaka ve kalıcı olarak tek haneye indirilmelidir. Enflasyonla mücadele, döviz kurlarında da istikrar gerektirir. Dolayısıyla dövizde istikrarın sağlanmasına mutlaka dikkat edilmelidir. Bu noktada, Merkez Bankası'nın kredibilitesi ve sağlam duruşu da kritik önemdedir. Özetle ekonomik istikrar, finansal istikrar ve fiyat istikrar bir bütündür. Bunları sağladığımız ölçüde ekonomi büyür, hem de faizler düşer.

Her yeni takvim yılı, yeni bir başlangıç umuduyla birlikte gelir. Reel sektör olarak yeni bir yıla girerken, ekonomide başlayan toparlanmayı gelecek için umut verici görüyoruz. Çünkü talih hazır olana güler. Risklere değil, fırsatlara odaklanmalıyız ve eksenini genişletmeliyiz. Evet, kritik virajları aştık. Ama önümüzde, inişli-çıkışlı uzun ve zor bir yolculuk var. Temkinli ama kararlı bir şekilde ilerlemeyi sürdürmeliyiz. 2021’in sağlık, huzur ve mutluluk getirmesini, pandeminin bittiği, umudun hâkim olduğu bir yıl olmasını diliyorum.